

Część I

TEORIE WYCHOWANIA

Wstęp (Bogusław Śliwerski)

Rozdział 1. Istota i przedmiot badań teorii wychowania
(Bogusław Śliwerski)

- 1.1. Typologia teorii i badań naukowych
- 1.2. Naukowa i potoczna teoria wychowania
- 1.3. Relacje między teorią wychowania a pedagogiką ogólną
- 1.4. Teoria wychowania jako przedmiot kształcenia akademickiego
- 1.5. Teoria wychowania w innych krajach

Rozdział 2. Cztery orientacje badawcze w teoriach wychowania
(Bogusław Śliwerski)

- 2.1. Orientacja socjologiczna
- 2.2. Orientacje normatywne
 - 2.2.1. Orientacja normatywno-ideologiczna
 - 2.2.2. Orientacja normatywno-filozoficzna
- 2.3. Orientacja psychologiczna
- 2.4. Orientacja eklektyczna

Rozdział 3. Badania porównawcze teorii wychowania
(Bogusław Śliwerski)

- 3.1. Bezzałożeniowa rekonstrukcja teorii wychowania
- 3.2. Krytyka hermeneutyczna teorii wychowania
- 3.3. Badania porównawcze teorii wychowania

Rozdział 4. Nowe kategorie pojęciowe współczesnej teorii wychowania
(Krzysztof Rubacha)

- 4.1. Ambiwalecja - kulturowy kontekst wychowania
- 4.2. Decentracja - społeczny kontekst wychowania
- 4.3. Tożsamość - rozwojowy kontekst wychowania

Rozdział 5. Kultura popularna jako czynnik socjalizacji
(Zbyszko Melosik)

- 5.1. Kultura konsumpcji
- 5.2. Kultura instant
- 5.3. Prymat zmiany i szybkiego życia
- 5.4. Koniec ideałów - triumf codzienności
- 5.5. Poczucie mocy i rekonstrukcja wolności
- 5.6. Kultura upozorowania
- 5.7. Kultura kultu ciała i seksualności
- 5.8. Amerykanizacja
- 5.9. Globalny nastolatek
- 5.10. Generacja X
- 5.11. Kult sukcesu
- 5.12. Wychowanie - w którą stronę?

Bibliografia

Część II

SZKOŁA - KSZTAŁCENIE - NAUCZYCIEL

Wstęp (Bogusława Dorota Gołębiak)

Rozdział 1. Szkoła wspomagająca rozwój (Bogusława Dorota Gołębiak)

- 1.1. Między adaptacją a emancypacją. Szkoła XX wieku
 - 1.1.1. Przesunięcie progresywistyczne
 - 1.1.2. Modele szkoły współczesnej

1.2. W kierunku szkoły jako organizacji uczącej się

Rozdział 2. Program szkolny (Bogusława Dorota Gołębniak)

2.1. Podejście do programu szkolnego

2.1.1. Filozoficzne i psychologiczne podstawy podejścia behawiorystycznego

2.1.2. Filozoficzne i psychologiczne podstawy podejścia humanistycznego

2.1.3. Filozoficzne i psychologiczne podstawy podejścia konstruktywistyczno-ego

2.2. Definiowanie programu szkolnego

2.3. Kreowanie programu szkolnego 2.3.1. Dwie orientacje

2.4. Wzorzec programu szkolnego

2.5. Implementacja programu szkolnego jako proces zmiany

2.5.1. Ewolucyjnie czy rewolucyjnie?

2.5.2. Centralnie czy lokalnie?

2.5.3. Nauczyciele a reformy programu

2.6. Ewaluacja programu szkolnego

2.7. Europejski kontekst zmiany programu szkolnego

2.7.1. Trendy

2.7.2. Edukacyjne tradycje: bariera zmiany czy źródło kulturowej rewitalizacji?

2.7.3. Zróżnicowanie kultury politycznej i kontroli nad edukacją

2.8. Zmiana programu szkolnego w Polsce po 1989 r.

Rozdział 3. Nauczanie i uczenie się w klasie (Bogusława Dorota Gołębniak)

3.1. Nauczanie jako współtworzenie programu

3.2. Style nauczania

3.2.1. Styl zamknięty (formalny, frontalny)

3.2.2. Styl ramowy (indywidualizowany)

3.2.3. Styl negocjacyjny

3.3. Cele kształcenia

3.3.1. Rodzaje celów

3.3.2. Spór o cele operacyjne. Taksonomie a intencje

3.4. Wzory uczenia się. Strategie nauczania

3.4.1. Wzory behawioralne. Sytuacje zadaniowe i informacje zwrotne

3.4.2. Wzory procesualno-poznawcze. Strategie przyswajania, przetwarzania i produkowania informacji

3.4.3. Synergia. Uczenie się we współpracy

3.4.4. Całościowe uczenie się. Strategie wspierania rozwoju osobowego

3.5. Planowanie pracy z uczniami

3.5.1. Rodzaje i poziomy

3.5.2. Konspekty i scenariusze zajęć

3.5.3. Animacja przestrzeni

3.5.4. Materiały edukacyjne

3.5.5. Korzystanie z technologii informacyjnej

3.6. Doskonalenie nauczania poprzez badania i j. 3.6.1. Refleksyjny nauczyciel

3.6.2. Badania w klasie

Rozdział 4. Egzaminy i ocenianie szkolne (Bogusława Dorota Gołębniak)

4.1. Ustalenia definicyjne

4.2. Przesłanki i zmiana praktyk oceniania

4.3. Centralizacja. Upolitycznienie dyskursu oceniania

4.4. Ocenianie zewnętrzne

4.4.1. Trafność i rzetelność jako kontrola i gwarancja jakości oraz inne problemy związane z ocenianiem zewnętrznym

4.4.2. Znaczenie oceniania zewnętrznego dla doskonalenia nauczania

4.5. Ocenianie wewnątrzszkolne

4.5.1. Podejścia do oceniania wewnątrzszkolnego

4.5.2. Konwencjonalne techniki oceniania

4.5.3. Niekonwencjonalne techniki oceniania

Rozdział 5. Szkolne środowisko uczenia się (Mariola Chomczyńska-Rubacha) "" 5.1. Kultura organizacyjna szkoły „;„\$' 5.2. Język i wzorce porozumiewania się w klasie szkolnej

5.2.1. Specyfika porozumiewania się w klasie szkolnej

5.2.2. Porozumiewanie się emocjonalne w klasie szkolnej

5.2.3. Rozwojowy i socjalizacyjny kontekst komunikacji w klasie szkolnej

5.3. Ład i dyscyplina jako element kultury szkoły

5.4. Motywacyjne funkcje szkolnego środowiska uczenia się

5.4.1. Wzbudzanie dysonansu poznawczego

5.4.2. Wzbudzanie procesu rekonstruowania wiedzy osobistej uczniów

5.4.3. Wzbudzanie motywacji osiągnięć

5.4.4. Społeczne mechanizmy wzbudzania motywacji

Rozdział 6. Agresja i przemoc w szkole (Janusz Surzykiewicz)

6.1. Terminologia

6.2. Podstawy teoretyczne badań i ich implikacje

6.2.1. Bliższa charakterystyka wybranej teorii

6.2.2. Stosowane podejścia badawcze do agresji i przemocy w szkole

6.3. Rozpowszechnienie i jakość zjawiska

6.3.1. Dynamika i cechy zmian w opiniach nauczycieli

6.3.2. Płeć i wiek a nasilenie przejawiania agresji/przemocy

6.3.3. Typy doświadczeń uczniów z agresją/przemocą

6.3.4. Zjawisko agresji i przemocy a typ szkoły

6.4. Szkolny kontekst socjalizacji: kultura szkoły 6.4.1. Kultura szkoły

6.5. Pozaszkolne konteksty socjalizacyjne

6.6. Szkoła - arena czy generator zachowań przemocowych?

6.7. Prewencja

6.8. Sugestie i oceny

Rozdział 7. Wprowadzenie do myślenia o nauczycielu (Robert Kwaśnica)

7.1. Czy możliwe jest pełne przygotowanie zawodowe nauczyciela?

7.1.1. Teza

7.1.2. Uzasadnienie

7.1.3. Konkluzja

7.2. Jakich kompetencji potrzebuje nauczyciel?

7.2.1. Kompetencje praktyczno-moralne

7.2.2. Kompetencje techniczne

7.2.3. Przygotowanie zawodowe

7.3. Na czym polega rozwój zawodowy nauczyciela?

7.4. Jaki jest dziś polski nauczyciel?

7.5. Co to znaczy: wspomagać nauczycieli w rozwoju?

Bibliografia

Część III

AKTUALNE PROBLEMY OŚWIATY

Wstęp {Bogusław Śliwerski)

Rozdział 1. Edukacja a stratyfikacja społeczna (Zbyszek Melosik)

1.1. Merytokratyczna koncepcja edukacji i społeczeństwa

1.2. Kredencjalizm: krytyka liberalnej interpretacji roli dyplomów

1.3. Koncepcje rozwiązania problemu dostępu do edukacji wyższej

1.3.1. Akademicy tradycjoniści

1.3.2. Zorientowani na rynek

1.3.3. Utylitarni instruktorzy

1.3.4. Liberalni merytokraci

1.3.5. Zwolennicy dostępu

1.4. Akademickie „przeedukowanie” i inflacja dyplomów. Stratyfikacja społeczna a stratyfikacja uniwersytetów

Rozdział 2. Główne tendencje w zakresie struktur i funkcjonowania systemów edukacyjnych na świecie (Miroslawa Cylikowska-Nowak)

2.1. Systemy edukacji na świecie - wybrane aspekty terminologiczne, historyczne i strukturalne

2.2. Modele i formy realizacji szkolnictwa obowiązkowego

2.3. Szkolnictwo średnie II stopnia - podobieństwa i różnice

2.4. Tendencje w zakresie struktur i modeli szkolnictwa wyższego

Rozdział 3. Reformowanie oświaty w Polsce (Bogusław Śliwerski)

3.1. Rodzaje reform oświatowych w III RP ze względu na ich źródło 3.1.1. Uspołecznienie oświaty

3.2. Typologia reform oświatowych w III RP ze względu na ich zakres i jakość zmian

3.2.1. Reformy naprawcze

3.2.2. Reformy modernizacyjne

3.2.3. Reformy strukturalne

3.2.4. Reformy systemowe

3.3. Nowy ustrój szkolny

3.4. Wdrażanie reformy oświatowej

Bibliografia Indeks osób Indeks rzeczowy O Autorach